

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžf/34/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015200443
Dátum vydania rozhodnutia: 23.08.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5015200443.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : R., proti žalovanému : Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100308/1/1447514/2015 zo dňa 01.04.2015, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/57/2015-64 zo dňa 27. januára 2016, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/57/2015-64 zo dňa 27. januára 2016 z r u š u j e a žalobcu o d k a z u j e na Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením rozhodol, že u žalobcu nie sú dané predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu a neodkázal žalobcu na Centrum právnej pomoci vo vzťahu k jeho žiadosti o ustanovenie advokáta. V odôvodnení konštatoval, že po tom, ako žalobca oznámil vypovedanie plnej moci advokátovi, ktorého si zvolil na zastupovanie v predmetnej právnej veci, vyzval ho na predloženie plnej moci pre advokáta, ktorý ho bude v konaní ďalej zastupovať, na základe čoho žalobca požiadal o ustanovenie advokáta a následne na základe výzvy súdu doručil aj vyplnené tlačivo pre dokladovanie majetkových pomerov. Krajský súd vychádzal z ustanovení § 30 O.s.p. v spojení s § 138 ods. 1 O.s.p.. Po zhodnotení osobných, majetkových a ostatných zárobných pomerov žalobcu mal za to, že u žalobcu nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, na základe čoho rozhodol, že žalobcu neodkazuje na Centrum právnej pomoci s tým, že po právoplatnosti bude pokračovať v súdnom konaní.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby ho odvolací súd v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal jeho nepreskúmateľnosť, keďže krajský súd sa s listinnými dôkazmi predloženými žalobcom o jeho majetkových a osobných pomeroch nevysporiadal, nevyjadril sa k finančnej

solventnosti žalobcu na základe ním predložených listín ako i prehlásenia. S poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 22/03 a sp. zn. I. ÚS 18/1995 uviedol, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia zákona v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, pritom nemožno bez zákonného podkladu obmedziť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, do ktorého je potrebné nepochybne zahrnúť aj oprávnenie účastníka konania domáhať sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia súdu v inštančnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu z dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca podaním zo dňa 03.11.2015 doručeným krajskému súdu 05.11.2015 požiadal v zmysle § 30 O.s.p. o ustanovenie advokáta z dôvodu, že sú u neho splnené podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej pomoci uvedené v § 6 ods. 1 a § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“). Na základe výzvy krajského súdu zo dňa 30.11.2015 žalobca dňa 04.12.2015 doručil krajskému súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (fyzická osoba). Následne dňa 27.01.2016 bolo krajským súdom vydané napadnuté uznesenie.

Podľa § 30 O.s.p. účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 138 ods. 1 vety prvej O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Novelou Občianskeho súdneho poriadku (zákonom č. 332/2011 Z. z.), účinnou od 01.01.2012 bola právna úprava ustanovenia § 30 zmenená tak, že sa odstránila možnosť súdu skúmať účastníka predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov v prípade podania žiadosti o ustanovenie advokáta a celá agenda takejto špecifickej právnej pomoci sociálne slabším účastníkom konania bola ponechaná výlučne v kompetencii Centra právnej pomoci zriadeného zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Postup súdu prvého stupňa od 01.01.2012 bude spočívať len vo vykonaní poučovacej povinnosti a v poskytnutí informácie o možnosti poskytnutia právnej pomoci zo strany Centra právnej pomoci za splnenia zákonných predpokladov. Účastník má možnosť priamo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o ustanovenie zástupcu, súd prvého stupňa už vo veci rozhodovať nebude. Vzhľadom na právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov, ktorá je rámcom pre rozhodovanie Centra právnej pomoci, je potrebné, aby aj podklady zabezpečoval tento orgán, a nie súd. Takýto postup je dôvodný aj s prihliadnutím na § 10 ods. 1 cit. zákona, z ktorého vyplýva, že žiadosť musí byť podaná na predpísanom tlačive. Takýto výklad odstraňujúci dvojznačnosť § 30 vedie k vyššej miere ochrany práv účastníkov. Výklad, podľa ktorého by súd najskôr skúmal pomery účastníka a až na základe jeho zistení by ho odkázal, resp. neodkázal, na Centrum, by bol postupom neefektívnym a vedúcim k možným rôznym záverom súdu a Centra, keďže súd nepostupuje podľa špeciálnej úpravy, ale len podľa § 138 O.s.p.. Takýto výklad zaručí účastníkovi posúdenie jeho nárokov v súlade s osobitnou právnou úpravou orgánom, ktorému takáto právomoc bola zverená zákonom.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil

podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. a žalobcu odkázal s jeho žiadosťou na Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina.

Centrum právnej pomoci je potrebné požiadať o poskytnutie právnej pomoci písomne na predpísanom tlačíve. Tlačivo je možné si vyzdvihnúť osobne v kanceláriách centra alebo bude na požiadanie zaslané. Tlačivo je tiež možné nájsť na internetovej stránke Centra právnej pomoci - www.centrumpravnejpomoci.sk a na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky - www.justice.gov.sk. Túto žiadosť je potom potrebné zaslať na poštovú adresu niektorej z kancelárií Centra právnej pomoci, podľa trvalého pobytu. O nároku na poskytnutie právnej pomoci rozhodne centrum do 30 dní po doručení riadne vyplnenej a dokladmi doloženej žiadosti. Žalobca je zároveň povinný oboznámiť Krajský súd v Žiline o tom, ako Centrum právnej pomoci rozhodlo o jeho žiadosti.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.